

Särskild sammanställning av miljöbedömningen för Översiktsplan Vårt framtida Örebro

När översiktsplanen har antagits ska kommunen upprätta i en särskild sammanställning enligt 6 kap. 16 § miljöbalken. Syftet är att sammanfatta hela miljöbedömningen, dvs. processen från arbetet med översiktsplanen och miljöbedömningen startade till den färdiga planen och miljökonsekvensbeskrivningen.

Den särskild sammanställning ska enligt 6 kap. 16 § miljöbalken redovisa:

1. hur miljöaspekterna har integrerats i planen,
2. hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats,
3. skälen till att planen har antagits i stället för de alternativ som varit föremål för överväganden, och
4. de åtgärder som avses att vidtas för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför.

1. Hur miljöaspekterna har integrerats i planen

Organisation kring miljöbedömningen

Arbetet med översiktsplanen och miljöbedömningen inleddes hösten 2006 och har letts av en projektledningsgrupp på stadsbyggnadskontoret tillsammans med en politisk styrgrupp. En tjänstemannastyrgrupp har också stöttat arbetet. Huvudsakliga ansvaret för miljöbedömningen har kommunekologen och projektledaren för översiktsplanen haft och arbetet har genomförts i en arbetsgrupp bestående av tjänstemän med olika kompetenser som folkhälsostrateg, samhällsplanerare, miljö- och hälsoinspektör etc. Konsulter från MKB-centrum togs in efter ett års arbete för att granska avgränsning och upplägg av miljökonsekvensbeskrivningen och utifrån deras synpunkter har vi justerat dokumentet.

Arbetet med miljöbedömningen har skett parallellt med planen och inneburit att en del idéer till utbyggnad uteslutits eller justerats redan i det tidiga skedet. Vi har arbetat utifrån en checklista som innefattar följande områden: mark, vatten, luft, klimatfaktorer, naturmiljö, kulturmiljö, social miljö, stadsbild/landskapsbild, hushållning med naturresurser, människors säkerhet, ljusförhållanden och lokalklimat samt hälsa. Vi har arbetat på en översiktlig nivå och en mer detaljerad nivå. På den detaljerade nivån har varje förslag till utbyggnad och bedömt dess påverkan på miljön. I den översiktliga nivån som utgör denna miljökonsekvensbeskrivning har vi arbetat med att identifiera var översiktsplanen har störst styrverkan och miljöpåverkan. Vi har arbetat med olika analyser och har bl. a. använt geografiska informationssystem, GIS, som ett verktyg.

Avgränsning/upplägg för miljökonsekvensbeskrivningen är tematiskt, och har inriktats på fem områden som bedömts beröra ”betydande miljöpåverkan” och utgörs av;

- Att bo tätt (förtätning av bebyggelse inom tätorter)
- Att bo glest (utspridd bebyggelse)
- Transporter
- Handel
- Vindkraft

Hur planen påverkar dessa tematiska områden beskriver vi utifrån tre olika dimensioner:

- Sociala
- Ekologiska
- Ekonomiska

2. Hur miljökonsekvensbeskrivningen och synpunkter från samråd har beaktats

Förslaget till ny Översiktsplan för Örebro Kommun - ”Vårt framtida Örebro”, har varit ute på samråd under tiden 10 november 2008 - 27 februari 2009. Samrådsversionen av översiktsplanen sändes ut som ett relativt ofärdigt dokument, med postitlappar och skrivna kommentarer/frågor kring målkonflikter och tveksamheter i dokumentet. Detta för att uppmuntra till engagemang och för att visa att det fanns stora möjligheter att påverka den fortsatta utformningen av översiktsplanen.

Utskick av samrådshandlingen har enligt sändlista gjorts till organisationer, interna och externa myndigheter, företag och närliggande kommuner m.fl. via e-post eller brev. **Utställningar** har funnits på 11 bibliotek runt om i kommunen. **Annonsering** har skett i Nerikes Allehanda, på busshållsplatser, i stadsdelarnas områdestidningarna, i näringslivskontorets tidning och på Örebro kommuns hemsida.

Under samrådet har Örebro kommun hållit i **samrådsmöten**:

- 17 öppna möten för allmänheten.
- Riktade mot ungdomar
- Med företag och myndigheter, myndigheter, nämnder, samtliga grannkommuner som så önskat.

Under perioden för samrådet har ca 400 yttranden kommit in från privatpersoner, organisationer, företag och myndigheter, mängden svar överträffade förväntningarna. Dessa har lämnat synpunkter under samrådsmöten, via vanlig post och e-post, eller genom att lämna svar via hemsidans webbformulär.

Större förändringar i planen som har genererats av samrådet och påverkat miljökonsekvensbeskrivningen

- En **vindkraftsutredning** har tillkommit i dokumentet, samt konsekvensbeskrivits i miljökonsekvensbeskrivningen.
- Formuleringar och ställningstaganden kring **landsbygden** har i några fall justerats och förändrats. De konsekvenser som bedömts utifrån utglesning och förtätning i miljökonsekvensbeskrivningen har också nyanserats och i vissa fall omformulerats eftersom några har haft synpunkter på skrivningarna. Miljökonsekvensbeskrivningen är dock inte ett ställningstagande från kommunens sida, utan en konsekvensanalys som vi enligt lag måste göra.
- **Konflikter mellan tätortsnära grönområden och utbyggnadsområden** har närmare analyserats och avvägning har också skett av den politiska styrgruppen.

3. Skälen till att planförslaget ska antas i stället för diskuterade alternativ

Enligt miljöbalken 6 kap. § 12 ska rimliga alternativ med hänsyn till planens syfte och geografiska räckvidd identifieras, beskrivas och bedömas. Under översiktsplanens framtagande har de olika arbetsgrupperna arbetat med att konsekvensanalysera olika förslag av utbyggnad etc. Detta har inneburit att flera alternativa förslag har förkastats eller justerats både före och efter samrådet.

Några exempel på förkastade förslag eller alternativa metoder är:

- Väg som förbinder Boglundsängen till Bettorp har förkastats p.g.a. dålig mark och ekonomi.
- Utbyggnadsområde vid Vivallaringen som har justerats p.g.a. intrång i grönt stråk.
- Utbyggnad av verksamheter vid Stora Hyddan-Karlsdal har förkastats p.g.a. att de sociala och ekologiska värdena i att bevara området grönt överväger.
- Handel vid Svampen har förkastats p.g.a. konsekvenser som identifierades i handelsutredningen och konsekvensbeskrivningen.
- Utbyggnad av nöjen och upplevelsevärden i Marieberg har förkastats p.g.a. sociala och ekonomiska konsekvenser för city, samt ökade transporter.
- Tidigare fanns två förslag på utbyggnadsområden längs kanalen i Odensbacken. Det ena av dessa två har förkastats p.g.a. översvämningsrisken, medan det andra är högre beläget och därför kvarstår.
- Under samrådet togs utpekade förtätningzoner bort som pekade ut var det är mest lämpligt att förtäta. Det fanns bland annat en 5km zon samt områden längs järnvägen upp till Hovsta och ner till Mosås. Dessa förkastades p.g.a. att de kom in många synpunkter att zonerna uppfattades som för styrande.
- Under samrådet förkastades en väg genom skogen mellan Björkhaga och Mellringe. Motivet var att det kom mycket synpunkter på att det inte var ett lämplig plats att släppa in trafik p.g.a. av barnen i Björkhaga samt att vägen skulle skapa en barriär i skogen.
- För att hitta lämpliga och olämpliga områden för vindkraft har flera metoder testats. Först provade vi att utifrån arbetsgruppens samlade kompetens och lokalkännedom med stöd av vindkarteringen direkt identifiera områden. Den metoden förkastades ganska omgående för att den var för ovetenskaplig. Sedan gjordes en enklare GIS-analys genom att till vindkraften motstående intressen sammanställdes för att kunna identifiera områden som inte bedömdes lämpliga för vindkraft. Den metoden visade sig snart inte ge en rättvisande bild varför vi valde att arbeta efter den modell som beskrivs i miljökonsekvensbeskrivningens avsnitt 9.

Alla förslag på utbyggnationer etc. har utifrån en checklista genomgått en enskild granskning och därmed har många förslag förkastats, se ovan. Utifrån denna genomgång har de bästa alternativen valts ut och de bildar idag Översiktsplan Vårt framtida Örebro.

Nollalternativet är enligt miljöbalken 6 kap. en beskrivning av miljöförhållandena och miljöns sannolika utveckling om planen inte genomförs. Om översiktsplanen 2010 inte antas gäller Översiktsplanen 2002 för den fortsatta planeringen av Örebro. Att fortsätta planera utifrån Översiktsplanen 2002 skulle innebära att fortsatt ta fram planprogram och detaljplaner där stöd saknas i Översiktsplan 2002, eftersom planen till stor del redan är genomförd. Detta medför att mycket arbete läggs på planprogram. En stor risk med detta arbets sätt är att man tappar helhetsbilden i planeringen. Att se till helheten är väldigt viktigt för att kunna arbeta strategiskt och långsiktigt.

4. Åtgärder för uppföljning & övervakning

Enligt miljöbalken 6 kap 12§ ska miljökonsekvensbeskrivningen innehålla en redogörelse för de åtgärder som planeras för uppföljning och övervakning av den betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen medför. Uppföljningen av översiktsplanen kommer att ske vart fjärde år när planen aktualiseras eller revideras. Den uppföljning vi har bedömt som relevant går dock inte alltid att relatera till översiktsplanens styrkraft. Vi anser ändå att det är relevant att följa upp dessa indikatorer. Vi följer upp den betydande miljöpåverkan som identifierats, samt i vilken utsträckning som förutsägelseerna av konsekvenserna varit korrekta. Vi kommer även att följa upp förändringen av de större samhälliga processer (exempelvis boendesegregation) som översiktsplanens förhåller sig till.

Ämnesområde att följa upp	Uppföljningsmått	Uppföljningssystem
Bo tätt (förtätning av tätorter)	<ul style="list-style-type: none"> • Andelen i Örebro tätort med mindre än 200m till grönområde av social karaktär • Andelen barn (0-18 år) med mindre än 200m till grönområde av social karaktär • Andelen med mindre än 400m till busshållplats inom Örebro tätort • Antalet invånare inom tätorter (boende/ha i tätorter) • Markvärde • Bilinnehav/ statistikområde inom tätorter • Segregationsindex • Trygghet – upplevelse av trygghet i tätorter 	<p>Örebro miljömål</p> <p>Nytt system krävs</p> <p>Nytt system krävs</p> <p>Nytt system krävs</p> <p>Nytt system krävs</p> <p>Nytt system krävs</p> <p>Välfärdsbokslutet</p> <p>Välfärdsbokslutet</p>
Bo glest	<ul style="list-style-type: none"> • Antalet invånare utanför tätorter (boende/ha utanför tätorter) • Bilinnehav/ statistikområde utanför tätorter • Andelen med mindre än 2000m till busshållplats utanför Örebro tätort • Antalet lantbruksföretag 	<p>Nytt system krävs</p> <p>Nytt system krävs</p> <p>Nytt system krävs</p> <p>Nytt system krävs</p>
Transport-systemet	<ul style="list-style-type: none"> • Vägtrafik: Citysnitt och Svartåsnitt • Tung trafik i staden • Andelen gång, cykel och kollektivtrafik av totalen 	<p>Trafikmätning</p> <p>Trafikmätning</p> <p>Resvanundersökning</p>
Handel	<ul style="list-style-type: none"> • Förhållandena mellan försäljningssiffror mellan City, Boglundsängen och Marieberg • Andelen som har mindre än 400m till daglivarhandel • Handelsindex för Örebro kommun • Handelsindex för Örebro tätorters olika delar 	<p>City Örebro och undersökning</p> <p>Nytt system krävs</p> <p>Svensk handel</p> <p>Nytt system eller handelsutredning</p>
Vindkraft	<ul style="list-style-type: none"> • Andel vindkraftärenden som godkänts i prövning i de tre olika lämplighetsnivåerna • Andel vindkraftärenden som underkänts i prövning i de tre olika lämplighetsnivåerna • Andel uppförda vindkraftverk i de tre olika lämplighetsnivåerna. 	<p>Nytt system krävs</p> <p>Nytt system krävs</p>
Översiktsplanens styrverkan	<ul style="list-style-type: none"> • Antalet detalplaner för nybyggnation som överensstämmer med översiktsplanen • Antalet detalplaner som inte överensstämmer med översiktsplanen 	<p>Nytt system krävs</p> <p>Nytt system krävs</p>

Nytt system krävs innebär att vi använder oss av befintliga siffror från t.ex. SCB och sätter dem i relation till det som är relevant för översiktsplanen.